

Ravno tako ljudje tudi ne spoznajo še, kakor bi imeli, tečnosti jajc. Ni ga jedila, ki bi več teknilo, kot jajca. Kmetje pa še ne cenijo prav jajc, ker bi sicer gotovo vseh v mesto ne znosili na prodaj, ampak bi jih tudi za dom več prihranili zlasti tam, kjer nimajo nič mesenih jedil. Posebno otrokom, ki bolehajo za bezgavkami ali bramorjem (Skrofeln), kaj dobro dé, ako se jim večkrat mehko kuhano jajce dá.

Obrnimo se še h klaji živinski. Znano je, da navadno velja mrva (senó) za veliko bolje klajo kot otava. Če več pa ima klaja lesenega v sebi, toliko manj redí, — kolikor bolj pa zorijo trave na seno-žetih in kolikor stareje tedaj so, toliko bolj ulesené. Dr. Kaiser je izrajtal, da 100 funtov mrve nima več živeža v sebi kakor 72 funtov otave — in vendar se mrva dražje plačuje kot otava. Da se otava večidel v slabšem vremenu kosí kot senó, in da potem takem večkrat zgubi veliko tečnega, ne more ravno otavi cene jemati; vsaj tudi mrva se spravlja marsikrat v deževnem vremenu. Kar otavi ceno pomanjšuje, je le to, da ni za konjsko klajo tako rabljiva kakor je mrva.

Tako beremo v listu „Natur“. Marsikatero zrno resnice je vmes.

Spomini na deželne zборе.

V deželnem zboru dunajskem

sta bila dva za kmetijsko gospodarstvo jako važna predloga stavljena pa tudi sprejeta.

Eden — poslanca Rufa in tovarišev — se glasi tako-le: „Vlada se naprosi po deželi v doljni Avstriji čedalje bolj občutljivemu pomanjkanju zdravnikov - kovačev (Curschmiede) na pripraven način na pomoč priti.“

Če uže na deželi doljne Avstrije, kjer imajo Dunaj in podkovsko živinozdravsko šolo blizo in kjer so premožni kmetovalci, manjka takih izučenih kovačev, da poleg podkovstva znajo tudi navadne bolezni ozdravljati, pač lahko vsak razume, kako še le v družih revniših deželah manjka takih kovačev, ki so živinozdravski pomočniki, posebno pa v taci deželah, iz katerih kovači ne morejo na Dunaj hoditi se podkovstva in živinozdravstva učiti, ker ne umejo nemškega jezika, brez katerega se dá podkovstvo in živinozdravstvo popolno dobro naučiti. Al prejšnja leta se celó ni mislilo na to, da bi se take šole osnovala tudi za nenemške učence, — vse je bilo v Avstriji le za Nemca narejeno, za drug narod nič, le Madjarov v Peštu niso popolnem pozabili. In zarad te nekdanje vladne nečimurnosti ni skor bilo izučenega kovača v nekaterih deželah in en sam c. k. deželni zdravnik je oskrboval živino cele dežele. In še dandanes smo v Ljubljani doživeli žalostno izkušnjo, da letos mora živinozdravska šola nehati, na kateri so se 30 let izučevali kovači-zdravniki (Curschmiede) ali živinozdravski pomočniki. Če tudi je hvale vredno, da se nastavljajo zadnja leta c. kr. okrajni živinozdravniki, je nasproti vendar dosti očitno, da kaki 4 taki zdravniki so celó redka pomoč lastnikom živine v sili. Če je kovaški mojster še tudi živinozdravniški pomočnik, se to oboje vjema tako dobro in naravno, da imajo taki ljudje zaslužka toliko, da se radi naselijo po več krajih na kmetih.

Drugi v dunajskem zboru tudi sprejeti predlog velike važnosti se glasi tako:

„Vlada se naprosi postavno in veljavno za vse avstrijske dežele določiti, kaj se zadolženemu kmetu brez očitne škode, da popolno na kant ne pride, ne sme eksekutivno prodati.“ Naj sl. vlada dá po različnih deželah raz-

mere malih kmetov preiskavati in najti najmanjši del kmetijske potrebščine, ki ne sme na boben priti. Ko bode na podlagi svojih preiskav vlada našla gradivo za tako postavno, naj jo kot načrt predloži državnemu zboru v obravnavo. — Res želeti bilo bi take postave, ki bi bila res dobrotljiva za revnega kmeta, da popolno ne utone v jezeru svojih nadlog.

Živinozdravska novica.

Pasteurjevo cepljenje vrančnega prisada

se je na Ogerskem v Kapuváru, kjer je asistent Pasteurjev gosp. Thuillier izkušnje delal, sijajno potrdilo. To je za zdravništvo velika sreča, kajti vrančni prisad ali črm (anthrax) je ena najhujih živinskih bolezni, in vendar zdravniki niso vedeli dozdat kake zdatne pomoči. Da pa Pasteurjevo cepljenje proti vrančnemu prisadu prav tako more pomagati kakor cepljenje kóz zoper kozé pri ovcah, bo treba, da slavni Pasteur stopi s svojo iznajdbo tako pred svet, da bode živinozdravnikom popolno jasno, kako jo rabiti.

Ozir po domovini.

Kostanjevica na Dolenjskem.

Zgodovinska črtica; spisal J. L.

To malo mestece je bilo v srednjem veku precejšnje važnosti, in njegov početek je iskati precej zgodaj v srednjem veku.

Blizo Save, ne daleč od ustja Krke v Savo je stalo keltsko (slovansko) mesto Neviodunum, v leskovški fari, tam nekako, kjer ste dandanes vasi Trnovo (Drnovo) in Vihre.

To mesto se imenuje do osmega stoletja, potem pa čisto izgine iz zgodovine.

Utegnili so ga torej Obri (Avari) razdejati, ali pa morda Bolgari, ki so bili nekoliko let potem, ko je bil Karol Velikega sin, Pipin, potolkel Avare, za kratek čas pridrli tudi v slovenske pokrajine. — Sovražniki so bili pač brez dvombe pred osmim stoletjem ali pa gotovo v tem stoletju razdejali to rimsko-keltsko mesto (municipij) in njegovi stanovalci so si morali drugod zavetja iskati. Varnejši kraji pred neprijatelji so bili otoki sredi Krke, kakoršna sta otok, na katerem Kostanjevica še dandanes stoji, in otok nad Št. Jernejem, kjer stoji grad Otočič (Wördl), dandanes lastnina grofa Margheri-a.

Zgodovina*) nam o Kostanjevici in o Otočiči uže v začetku 13. stoletja govori; da je pa izlasti kostanjevski grad starejši, to nam njegova važnost v istih starih časih spričuje.

Na te otoke reke Krke in ob obala njena so utegnili namreč nekateri stanovniki, izlasti imovitejši pobegniti, in so tu morda iz ostalin starega mesta sezidali si varnejše zavetje. Po preiskavah nekaterih arheologov**) je vodila najbrž ne daleč od Kostanjevice skozi Krakovo (gozd) rimska cesta od štacije „Crucium“ (dandanes Razdrto ali Gruble pri Št. Jerneji) do Neviodunuma. Iz ostankov tega starega rimskega mesta je bilo morda sezidano tako zvano „Gradišče“ pri Malencah (ne daleč od Kostanjevice***); to je bilo obširno zidovje, ki je obsegalo ali obdajalo površje, veliko kacic 8 oral. V tem zidovju je utegnulo

*) Valvazor.

**) Müller „Emona“.

**) Müller „Emona“.